Afdeling Viborg
Søndersøvej 38,
8800 Viborg
tlf.: 86 62 29 47.
E-mail: viborg@dn.dk
www.dn.dk/viborg

Danmarks Naturfredningsforening

Viborg den 3. marts 2016.

Viborg Kommune
Natur og Vand (e-mail)

Vedr.: Søndre Mose syd for Viborg Søndersø

DN Viborg skal indledningsvis kvittere for kommunens afholdelse af mødet d. 29. februar 2016 med deltagelse af de omboende lodsejere om forholdene i Søndre Mose.

Som opfølgning på mødet skal DN Viborg opfordre Viborg Kommune til at supplere/ følge op på de undersøgelser af miljøtilstanden, som Naturstyrelsens Ringkøbing-afdeling i følge det oplyste, agter at udføre i den største af de 3 tørvesøer i Søndre Mose i 2016.

Baggrund.
Søndre Mose består i dag hovedsageligt af 3 selvstændige tørvesøer, se vedhæftet bilag. I korthed kan forholdene i de tre tørvesøer beskrives som følgende:

A. Søgårds Mose/ Gartnerimosen.

Tørvesøen/ mosen har meget varierende vanddybder, da der tilsyneladende ikke er blevet indvundet tørv inden for hele det vanddækkede område. Indtil gennemførelsen af det amtslige naturgenopretningsprojekt i 1998 var de lavvandede områder i mosen/ tørvesøen dækket af krat/ buske.
Som det vil fremgå af vedhæftet luftfoto fra 2014 er der fortsat en del bevoksning ude i tørvesøen/ mosen. Disse småholme og træer muliggjorde, at en hættemågekoloni i 2007 kunne etableres i tørvesøen/ mosen. Omtrent samtidigt begyndte vandkvaliteten i tørvesøen/ mosen at blive stærkt forringet. Det har resulteret i omfattende algevækst og fiskedød, og i dag er der stort set ikke fisk tilbage i mosen. Til belysning af situationen i sommeren 2014 er vedhæftet et foto fra mosen.
Som følge af stress fra de omkringboende flyttede en stor del af hættemågekolonien sidste år over i tørvesøen/ mosen syd for banen.

B. Teglgårdsmosen/ "Stålings mose".

Den største af de 3 tørvesøer/ moser. Den har ligeledes meget varierende vanddybder og er især lavvandet midtpå. Dette har resulteret i, at der også står en del krat og buske i denne del af tørvesøen/ mosen.
På mødet d. 29. februar 2016 oplyste medarbejderen fra Naturstyrelsen Ringkøbing, at det var den eneste af de tre tørvesøer, som indgik i det statslige overvågningsprogram. Det blev ligeledes på mødet oplyst, at tørvesøen/ mosen har et højt indhold af fosfor og at dette blev frigivet i forbindelse med at "springlaget" i søen opbrydes. Dette kunne antyde, at der ligger en stor pulje af fosfor i bunden af tørvesøen. Denne pulje stammer

utvivlsomt fra tilledning af opspædet spildevand via et regnvandsbetinget tilløb i den sydvestlige ende af tørvesøen/ mosen. I dag er der fortsat en ledning, som via et nyt regnvandsbassin (benævnt D på bilaget), har tilløb til tørvesøen/ mosen.

C. Den runde mose

Ifølge det oplyste er det den dybeste af de tre tørvesøer/ moser. Den indgår i dag i et grønt område i forbindelse med bebyggelsen på Mosevænget. Der er tilløb til tørvesøen/ mosen fra et regnvandsbassin vest for. Den umiddelbare vurdering er, at der ikke er miljømæssige problemer i tilknytning til tørvesøen/ mosen.

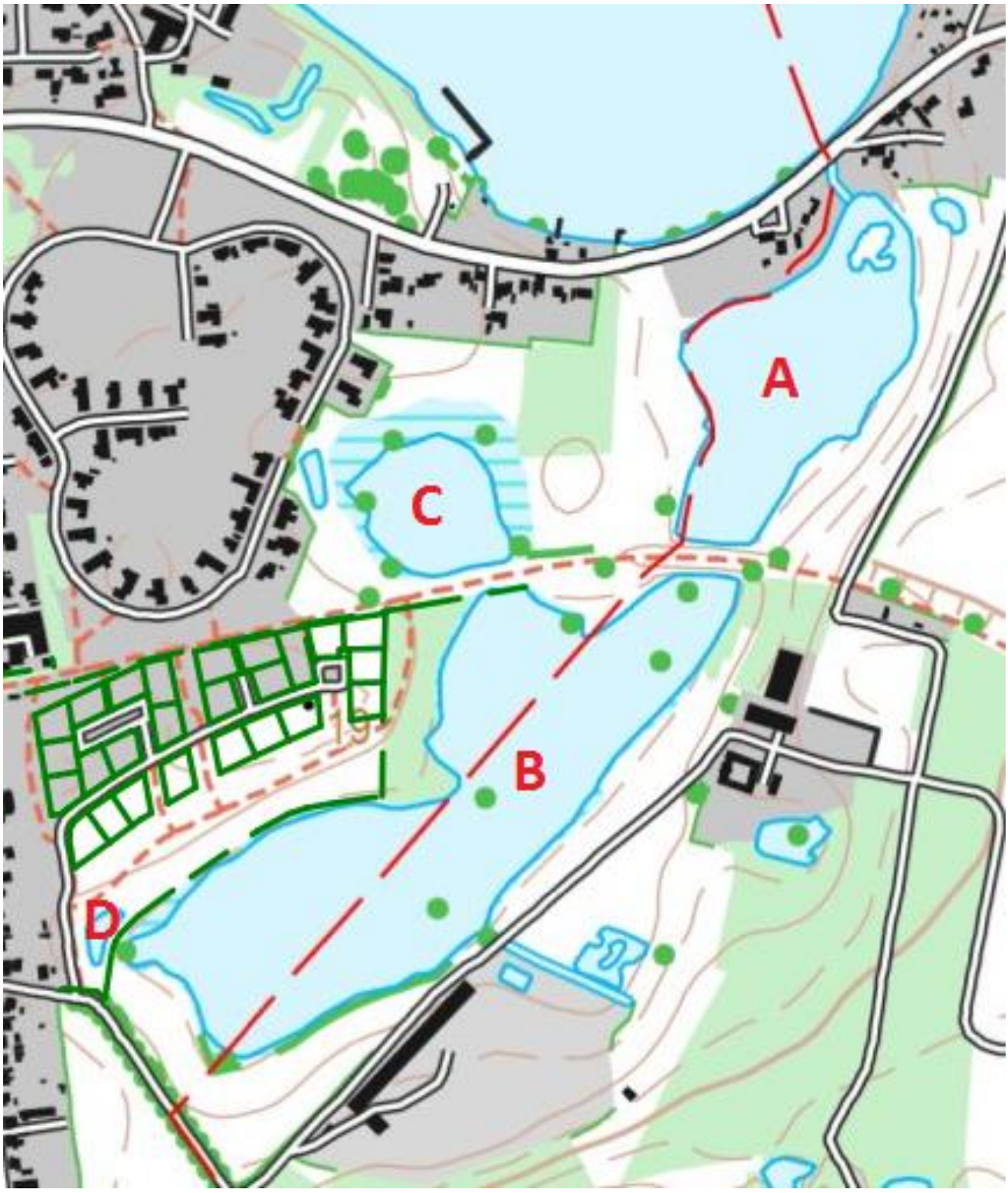
Afsluttende bemærkninger

Hovedparten af Søndre Mose (A og B) ligger inden for Viborg Naturpark.
Boligområdet, Bjergnæs Mose er næsten færdigudbygget og inden for de nærmeste år forventes der nye boliger på syd- og østsiden af Søndre Mose i henhold til Lokalplan nr. 421.
De gener/ problemer, som lodsejerne og de nærmeste omboende har oplevet, må derfor forventes at blive større, hvis udviklingen fortsætter som hidtil.
Formålet med det amtslige naturgenopretningsprojekt i Søndre Mose i 1997 var desuden at forbedre vandkvaliteten i Viborg Søndersø, bl.a. via oparbejdelsen af en geddebestand i Søndre Mose. Dette mål forekommer langt fra at være blevet opfyldt.

DN Viborg finder, at det først og fremmest er vigtigt at få klarlagt årsagerne til den nuværende miljøtilstand, inden man kan tage stilling til, hvilke indsatser der bør foretages. I den forbindelse mener vi ikke, at Naturstyrelsens undersøgelser kan stå alene. Det er efter vores opfattelse nødvendigt, at kommunen bidrager til en samlet undersøgelse af forholdene i både Søgårds Mose (A) og Teglværksmosen (B).

Med venlig hilsen

Michael Dickenson
Formand for DN Viborg

Søndre Mose
Fællesbetegnelse for moseområdet syd for Viborg Søndersø. Moseområdet blev i begyndelsen af 1920'erne gennemskåret af Viborg-Fårup jernbane. I den forbindelse blev der etableret rørunderføringer under banedæmningen, som skulle sikre fortsat vandafledning fra moseområdet.
I mellemkrigsårene foregik der en omfattende tørveproduktion i Søndre Mose, som er resulteret i 3 selvstændige tørvesøer:

A – Søgårds Mose eller Gartnerimosen (opkaldt efter det tidl. gartneri på Søndersøvej 58)
B – Teglværksmosen (opkaldt efter et teglværk, som lå nord for ejendommen Søndersøvej 86). I dag omtalt som "Stålings mose" (opkaldt efter John Ståling, som i mange havde oplagsplads syd for mosen).
C – Den runde mose.

	Dato: 22.02.2016	Målforhold: 1:3452

Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark

Rentemestervej 8, 1. sal, 2400 København NV
Support: miljoeportal@miljoeportal.dk

Ortofotos (DDO®land): COWI har den fulde ophavsret til de ortofotos (DDO®land), der vises som baggrundskort. Denne funktion, med ortofoto som baggundskort, må derfor kun anvendes af Miljøministeriet, regioner og kommuner med tilhørende institutioner, der er part i Danmarks Miljøportal, i forbindelse med de pågældende institutioners myndighedsbehand ling indenfor miljøområdet, samt af privatpersoner til eget personligt brug. Linket må ikke indgå i andre hjemmesider. Øvrig kommerciel anvendelse er ikke tilladt og vil kunne retsforfølges.

18. juni 2014